

Jan Váchal

EVOLUCIONÁŘ

aneb jedna třetina čtverce šesti opic

komedie o tom, že výzkum evoluce rozhodně není žádná
nuda

Obsazení: Profesor – vědec, evoluční teoretik

© **Jan Váchal, 2019**

(Na pódium přichází profesor v bílém plášti a staví se k pultíku. Na plátno nad ním se promítá nápis Evoluce.)

Profesor:

Dobrý den, dámy a pánové, milí přátelé. Vítám vás všechny co nejsrdečněji na odborném semináři k nejnovější evoluční teorii, jejímž autorem je moje maličkost. Tuto teorii jsem nazval Párová evoluce.

(Ukáže na plátno, kde se nově zobrazí nápis Párová evoluce.)

Garantuji vám, že budete užaslými účastníky prezentace epochální evoluční teorie, kterou svět ještě neviděl a na kterou dlouho čekal. A jen ze slušnosti zdravím i ty z mých odborných kolegů, kteří sem dnes také dorazili a již stačili usnout.

Jmenuji se profesor N. A. Štorc a studiu evoluce se věnuji celý svůj život. Jsem tedy vědec. Abych trochu prolomil ledy, protože vědci jsou vždy obecně považováni za podivíny, začal bych krátce tím, jak se mi to přihodilo.

Každý člověk se ve své podstatě rodí jako vědec. Jeho touha po poznání je na škále od jedné do deseti na desítce. U nás hyperaktivních dětí na jedenáctce. První pravidlo, se kterým se každý batolící se vědec seznámí, je pravidlo Když to chceš poznat, tak to rozbij. Odborně se to nazývá analýza. Ti šikovnější občas zvládnou i syntézu, tedy rozbité opět spraví, a ti nejšikovnější dokonce dřív, než se vrátí rodiče.

První masivní úbytek vědeckých kandidátů nastává s příchodem do školy. Ta dokáže spolehlivě zabít zájem o jakékoliv vědění. Škola je v podstatě státem organizovaná sopka, která vás zasype množstvím informací a ještě vás sankcionuje za to, že se v nich utopíte.

Jen silní jedinci,

(Ukáže na sebe.)

v tom naleznou kouzlo a zalíbení, obzvlášť je-li zadání problému dostatečně bizarní. Příklad. Na palouku si hrála jedna třetina čtverce šesti opic. Kolik jich tam bylo? Matoucí je ten čtverec, ale jako matematický příklad je to triviální.

(Promítne na plátno matematický vzorec.)

$$X = \frac{\binom{6}{3}}{3} = \frac{36}{3} = 12$$

Bylo jich pochopitelně dvanáct. Ten čtverec je to šest na druhou. Kdo by neměl rád matiku, že? Vidím, že jste všichni viditelně pookřáli.

Byly ovšem i příklady, kdy člověk už jen s matematikou nevystačil. Sledujte. Do stanice přijede prázdný autobus. Nastoupí do něj pět lidí.

(Ukazuje na prstech.)

V další stanici nastoupí tři lidé. Nakonec autobus přijede na konečnou, kde z něho vystoupí dvanáct lidí. Kolik lidí zůstalo v autobuse?

(Příklad promítne na plátno.)

$$5 + 3 - 12 = -4$$

Správně. V autobuse zůstanou mínus čtyři lidé. Matematicky je to naprosto správně. Co si ovšem budeme povídat, fakticky je to na pováženou. No, blbost je to! Samozřejmě. Ale vědec se nevzdává a nakonec vždycky najde logické řešení. Takže, přátelé, aby z autobusu mohlo vystoupit dvanáct lidí, tak musí autobus mezi poslední stanicí a konečnou jet více jak devět měsíců.

No a jak jdou léta, tak možné adepty od vědy bohužel odvádí další a další svody, které život přináší. Například holky nebo kluci. To podle chuti.

Při studiu na univerzitě jsem já osobně neměl vůbec žádné problémy, a to i přesto, že jsem na ni opravdu poctivě chodil. Absolvoval jsem mraky přednášek, hafo laboratorních cvičení a přečetl metrky knih. Přesto to nejcennější, co jsem si odnesl, se nakonec vešlo do jednoho kratičkého okamžiku. Moudro mého profesora: Když si umíš něco představit, tak je to možné, a když to dokážeš podložit důkazem, tak to existuje. Stává se to faktem. Někdy i dost drsným. Nato mě od zkoušky vyhodil a jako důkaz, že to opravdu myslí vážně, po mně hodil můj index. Co říct. Evoluce je prevít a vývoj nezastavíš. Kdybych já dnes po svém studentovi hodil jeho studijní průkaz, dostanu tak dva roky natvrdo. A dost možná bych rozpoutal druhou vlnu MeeToo.

Nakonec po všem tom martyriu nás u vědy zůstalo jen pár, ale to nás nezastaví. Do vědy se vrháme po hlavě. Je totiž neuvěřitelně vzrušující uchopit nějakou zdánlivou pitomost, něco, čemu se zdráhá uvěřit zdravý, ale i nemocný mozek, a rozlousknou ji. Ale i nevyřešený rébus vás může posunout dál. Tím, že vám zvedne sebevědomí. Dáme si zase příklad.

Klasika. Dobrý voják Švejk.

(Promítne obrázek Švejka.)

V románu Jaroslava Haška v kapitole čtyři je Švejk v blázinci kvůli podezření, že se chce vyhnout vojně tím, že na ni chce. A právě tam se setká s jedním profesorem, který tvrdil, že uvnitř zeměkoule je ještě jedna, větší. To je teorie, co? Zíráte. Ale vysvětlení je prostinké jako návod na sestavení nábytku nejmenované značky. Podívejte se, prosím, teď všichni na mě. Já jsem vědec a uvnitř mě je ještě jeden, větší. Aha! Daleko větší. A právě hledání toho čehosi většího, v čemkoliv okolo nás, jsem zasvětil celý svůj život.

Promiňte, prosím. Jen malý okamžiček. (Vytáhne z kapsy mobil a koukne na něj a zase ho dá zpátky do kapsy.)

Takže zahřívací kolo máme za sebou a nyní rovnýma nohama skočíme do evoluce.

(Čte z papírku.)

Podle tety Wikipedie je evoluce dlouhodobý a samovolný proces, v jehož průběhu se rozvíjí a diverzifikuje pozemský život. Podstatu těchto změn zkoumá vědní obor evoluční biologie.

Všimněte si slova biologie. To jediné je na této definici špatně, ale k tomu se ještě vrátíme později. V podstatě je evoluce vývoj, který vás od zrození světa, přes pravěk a středověk přivedl až sem do sedadel tohoto divadla.

Za otce evoluční teorie je považován Charles Darwin.

(Promítne jeho obrázek.)

To je ten vousáč za mnou, co vypadá jako správce

Schwarzenbergských lesů. Já osobně za otce zakladatele spíše považuji filosofa Sokrata a jeho výrok „vím, že nic nevím“, protože o více než dva tisíce let později jsme na tom v podstatě stejně. Jen těch nevědomostí máme plné harddisky.

Obecně uznávaný je ovšem Charles Darwin. Budiž. Tento pán přišel s myšlenkou přirozeného výběru. Zjednodušeně řečeno – žerte se a perte se. Přežívají a nejvíce potomstva mají jen ti nejsilnější, nejchytřejší, nelstivější, nejmazanější a v případě lidí i nejbohatší, což je v podstatě totéž. Tito pak předávají své geny, a tak dochází k vývoji k lepším zítřkům. Následovníci Darwina, obecný název pro ně je neodarwinisté, se od Darwina liší v podstatě jenom tím, jak velký měli mikroskop. U Darwina spolu bojovala jednotlivá zvířata, u jeho nástupců už bojují jednotlivé buňky, geny, molekuly, atomy a časem i to bude moc.

Příkladem je evoluční teorie zvaná sobecký gen. Bojují spolu geny a některé se sobecky prosazují víc než jiné. Dotaženo do absurdna by se dalo říct, že sobečtí lidé mají nejvíc sobeckých genů, a tudíž za svoje sobectví vůbec nemohou. Takže bychom je měli litovat a možná i dotovat.

Takové fantasmýšlenky nás vracejí ke slovu biologická. K tomu, že evoluce je biologická. Toto slovo nám ovšem pouze popisuje objekt evoluce, nikoliv co hýbe evolucí. A to je fyzika. Ano, přátelé, evoluce je fyzikální!

Jsou tři základní složky fyzikální evoluce: objekt, prostor a čas.

Jediný biologický z nich je právě objekt. Trpný čekatel toho,

co s ním evoluce udělá, kam ho posune, jak si s ním zahraje. Vzpomeňte na dinosaury. Na ty obrovské, všeho schopné potvůrky, které ovšem byly v nesprávný čas na nesprávném místě. A bylo vymalováno.

Trochu odbočíme. Zajímavá otázka je, kde se vlastně objekty evoluce - rostliny, zvířata, lidé - vzaly. Aby se něco mohlo vyvíjet, musí se to nejdřív vzít. První teorie o vzniku objektů je pochopitelně ta náboženská. Bůh stvořil Zemi se vším všudy za šest dní a sedmý den pak odpočíval. Pro evolučního biologa velký problém. Pro evolučního fyzika tu jistá možnost reálného základu je, a tou je fyzikální veličina čas. Boží den totiž může trvat klidně miliony i miliardy let. Když tedy připustíme, že Bůh po šesti dnech neuvěřitelné facky odjel sedmý den někam na výlet odpočívat a ten sedmý den pořád ještě trvá, tak je jasné, že vše, co Bůh stvořil k obrazu svému, se během neděle mohlo v jeho nepřítomnosti klidně vyvinout do dnešní podoby. Nechci ovšem domýšlet, co se stane v pondělí, až se Bůh vrátí do práce a uzří tu spoušť. To bude nejspíš pěkný mazec. Přeložím pro mladé - krutopřísný fičák. Existují pochopitelně i další teorie o stvoření objektů, kde je Bůh nahrazen nějakým jiným hybatelem, inteligentním designérem, který to celé vymyslel a naplánoval. Teorie vychází z toho, že svět je příliš složitý a komplexní na to, aby se vyvinul pozvolna a tak nějak samovolně. Zůstává ovšem otázka, kdo stvořil toho designéra. Další teorie přísahají na bohapustou náhodu, kdy se cosi řítilo vesmírem a rozpláclo se to o Zemi. Zatímco totéž rozplácnuté na Marsu nebo na Venuši neuspělo, tak na Zemi se to uchytilo a po mnoha slepých uličkách se to rozvinulo do krásy.

(Ukáže na celé divadlo.)

Jen se kochám. Krása, kamkoliv se podívám. Jo, jo. Stačilo. Jiná teorie nám praví, že existuje nekonečně paralelních vesmírů, a tudíž to zákonitě na jednom z nich vyjít muselo. Právě v tom jednom jediném paralelním vesmíru se podmínky pro život smíchaly dostatečně správně. Existence paralelních vesmírů ovšem zatím není prokázána, což ovšem neznamená, že neexistují. Příklad. Člověk slyší frekvence od 20 Hz (Hertz) do 20 kHz (kiloHertz). Nižší a vyšší frekvence neslyší, přestože existují. Slyší je třeba zvířata a umíme je změřit. Paralelní vesmíry ani nevidíme, ani neslyšíme, dokonce ani necítíme, ale fakt, že nás tahle ptákovina vůbec napadla a vážně ji řešíme, znamená, že náš šestý smysl ji tuší. Znáte to? Najednou máte pocit, že musíte vyhrát. Koupíte si stírací los, zlomíte si nehet a vyhraje kulový. Šestý smysl tuší, ale nelze ho ani vědecky ověřit, natož se na něj spolehnout. No a nakonec je tu i mnoho barvitých teorií o mimozemšťanech. Když bych o ufonech měl uvažovat já jako vědec, tak nejbliže by mi byla teorie, že život na Zemi je nepovedený vojenský experiment nějaké vzdálené civilizace. Když mimozemští vědci viděli, kam se ten experiment ubírá, naskákali do svých kosmických lodí a koplí do vrtule. Uletěli. Dalo by se říct, že ujeli od nehody. Z toho všeho vidíte, že nikdo neví, jak to vlastně je, ale klidně to může být i jinak. Pro nás je nejdůležitější, že objekty tu byly, jsou a budou a já tudíž mohu zkoumat jejich evoluci. A ještě mě za to platí.

Druhou složkou fyzikální evoluce je prostor. Ten je na Zemi dán tím, jak se roztrhaly kontinenty. Příkladem vlivu prostoru jsou typicky velké kočkovité šelmy. Na Sibiři a v Indii jsou tygři, v Africe lvi a v Americe pumy a jaguáři. Ani jednoho byste nechtěli mít v obýváku, pokud ovšem nejste Sandokan. Dalším životadárným prostorem je voda. Nejvíc je jí v moři, které my suchozemci dělíme na Wow a Fuj. Tedy na teplé a studené. Na prostoru z hlediska evoluce je důležité, že je

omezen. Není nafukovací. O prostor se tudíž bojuje nebo se sdílí. A někdy se bojuje i při sdílení. Například o prostor před televizi, když jde současně telenovela a fotbal. Každý objekt potřebuje nějaký svůj prostor, ale zároveň platí, že objekty rády zkoumají nové prostory. Dnes hlavně proto, aby měly co dát na Facebook a aby jim tak jiné objekty mohly závidět.

(Promítne svoji fotku na pláži u moře.)

To byl moc fajnovej prostor, bohužel ale i dost drahej.

A pak je tu čas. Třetí složka fyzikální evoluce. My lidé jsme vymysleli hodiny a minuty, abychom ho mohli měřit, ale jemu je to jedno. Jde pořád dopředu a zdánlivě měří všem stejně. Jenže někdy nám utíká a někdy se strašně vleče. A taková je i evoluce. Někdy poskočí rychleji a někdy se dlouho neděje nic. Čas je prostě čas a časem se mění na časy. Lepší nebo horší. Čas nelze koupit, ale lze ho zabít.

Čas a prostor spojený v časoprostor je to, co určuje evoluci. Její dynamika je odvislá právě od prostoru. Dokud ho bylo dost, evoluce řádila ve velkém a hýřila tvary i barvami. Nejprve v moři, a když už tam bylo plno, respektive nebezpečno, tak se život přesunul na souš a evoluce řádila i tam. Jak běžel čas a ubýval prostor, zpomalovala i evoluce. Dneska se zdá, že v podstatě stojí. Ale! Kdybyste dokázali nafouknout zeměkouli na desetinásobek dnešní velikosti, vyvoláte druhou evoluční explozi. Bude nejen víc prostoru jako místa, ale vyšší hory, hlubší moře, větší teplotní rozdíly, hustota vzduchu, gravitace a podobně. Opovažte se! Ne abyste to někdo zkoušel. I když nesnáším násilí, nejspíš bych vás musel plácnout srolovanýma novinami rovnou přes čumák, protože povinností vědce je nejen bádát a objevovat, ale i varovat. Zkoušejte si doma najít novou svíčkovou nebo

vyrobit travní sekačku z plazmový televize, ale zeměkouli nechte na pokoji. Jasný!

Víte, kdo se také zabýval časoprostorem? Správně. Einstein.

(Promítne jeho fotografii.)

To je týpek, co? Největší fyzik a evolucionář. Prokázal zakřivení vesmíru a u evoluce to bude nejspíš to samé. Ale začínat hned u Einsteina by bylo fakt moc odvážné. Evoluce využívá i jednoduchou fyziku.

Ti z vás, kteří si z fyziky pamatují víc než jen Leidenskou láhev, vědí, že se fyzika rozpadá do řady oborů. Všechny více či méně ovlivňují objekty evoluce a časem přispívají k jejich vývoji.

Takže letem světem. Například taková obyčejná mechanika. Nakloněná rovina. Jednou jdeš dolů a jednou nahoru. Jinak se vyvineš v nížině, jinak ve velehorách. Kolo na hřídeli. Vzpomínáte na křečka, který běží v kruhové kleci? Pořád a pořád. My děláme totéž, akorát běháme po kulaté zeměkouli na povrchu. Nebo páka. Být silnější se ve volné přírodě vyplácí. Mechaniku skupenství ani není třeba rozvádět. Tuhá, kapalná a plynná. Tuhá savci, kapalná ryby a plynná ptáci.

A to je jen mechanika. Pak je tu akustika, optika, termika, magnetismus, elektřina, fyzikální zákony a konstanty a pro fajnšmekry je tu hmota sama. Protony, neutrony, elektrony, kvantová fyzika, vlny, částice, a jako by to nestačilo, tak je to všechno ještě relativní.

Jsme obklopeni systémem, který tu byl, je a bude, i když o něm nevíme. Elektřina nás ovlivňovala i v době, kdy o ni

nikdo z učenců neměl ani tušení. I teď na nás působí věci, o kterých ještě nic nevíme, z čehož těží zejména tvůrci sci-fi a hororů.

Takže systém. Už to slovo budí úctu. A aby systém mohl fungovat, musí se řídit pravidly. Zlatá pravidla jsou tři.

Prvním je vír průměrnosti.

Evoluce má tendenci průměrovat. Nepřežívají jedineční jedinci, ale průměrná masa. Znáte to. Když chceme mít klid, tak nevyčuhujete. V práci, natož pak doma. Evoluce je v podstatě obrovský vír,

(Promítně obrázek vodního víru.)

který strhává vše do průměru. Něco jako vír ve vaně. Stále se rodí na jedné straně ti geniální, nadaní a na druhé straně ti hloupí a neschopní, ale většinu tvoří průměr. Proto přežíváme. Někdy se chytře něčemu vyhneme a někdy se tomu naopak vyhneme předstíráním hlouposti. Hloupý Honza nakonec vždycky získá princeznu a půl království k tomu. Dnešní rada pro všechny hloupé Honzy by nejspíš zněla – pamatuj, že i bohatí rodiče mají dcery.

Takže vír průměrnosti neustále strhává genialitu a podprůměr do průměru, a jelikož tyto extrémny se vlastně točí po kruhovém obvodu víru, míchají se. Proto géniové občas neumějí vyměnit žárovku, zatímco blázni klidně vyřeší složitý rébus. Nechápu ho, ale vyřeší ho. Evoluce stále produkuje extrémny a pořád testuje i to, co se neosvědčilo. Stále se rodí albíni, přestože v přírodě nemohou přežít. Neskryjí se a jsou tudíž první na jídelním lístku.

To, co pohání dynamiku života, je smrt. Přitom smrt sama je vlastně nesmrtelná. Když už jednou umřete, je to nafurt. I když jsou lidé, kteří věří na reinkarnaci. Na to, že se znovu narodí. To je ovšem nevědecké, protože to není prokázané. Chybí důkaz. Proto zatím platí, že základním kamenem evoluce je smrtelnost, a tudíž je třeba se neustále replikovat. Mít potomstvo, které umožňuje evoluci kamsi směřovat. Takže vám vřele doporučuji: replikujte se. Pomůžete evoluci a navíc je to zábava.

Z hlediska fyziky se vír průměrnosti pohybuje v prostoru a čase. Kam se ovšem pohne, je stejně nepředvídatelné jako koaliční rozhodnutí.

Tady bych si dovolil jednu malou osobní vsuvku. Smrt je pro evoluci důležitá, ale pro vědce v tomto oboru představuje problém. Evoluce je příliš pomalá, než aby se dala přímo sledovat. Dám příklad. Toto je Petriho miska.

(Zvedne misku a ukazuje ji.)

Znáte z chemie. Misku vezmete a nanesete na ni vzorek,

(Olízne si prst a přeje se jí dno misky.)

pak jí položíte, uchopíte lupu a upřeně se na vzorek zahledíte. Garantuji vám, že uvidíte úžasné, neuvěřitelné věci. Ale musíte na ni vejrát minimálně sto let. Radši tisíc.

Jeden z mých ctěných kolegů byl tímto handicapem tak frustrován, že po požití většího vzorku nejmenované lihoviny usedl za stůl a napsal do parlamentu dopis, ve kterém poslancům navrhl, aby uzákonili pro evoluční vědce nesmrtelnost. Parlament podmět kupodivu přijal, následně

projednal v několika náhodně vylosovaných výborech a nakonec se jim ještě zabýval poslanecký klub komunistické strany, pod který spadají všechny záležitosti, které jsou na věčné časy. Po zralé úvaze a několika zmařených hlasováních jeho žádost přeposlali do Bohnic, kde potom pan kolega strávil týden konzultacemi s lékaři na uzavřeném psychiatrickém oddělení. Pustili ho pod podmínkou, že jim dá ihned vědět, pokud elixír nesmrtelnosti opravdu objeví.

Přímý výzkum evoluce tak není možný. Málo času. Můžete dělat jen dílčí, řekl bych ověřovací výzkumy a jejich výsledky pak modelovat a následně vytvářet hypotézy. Kdysi jsem například prováděl na fakultě pokusy s křížením studentů. To je takový vzorek populace, který se celkem rád a ochotně kříží. Nakonec se ukázalo, že z hlediska evoluce to žádný smysl nemělo, ale rád jsem se na to díval. Bohužel, děkan mi ten výzkum zakázal. Nebo ho převzal? Už ani nevím.

Možná je teď čas ještě na jednu malou odbočku a podívat se na financování vědy. Na peníze. Evoluce k nim má velmi silnou vazbu. Bez nich ji totiž nelze zkoumat. Představte si, že lidský mozek má deset miliard buněk, a všechny chtějí jíst. Navíc každý vědec pochopitelně ty svoje mozkové buňky neustále prohání, takže jsou pořád hladové jak herci. Peníze hrajou opravdu velkou roli. Jak se říká mezi námi vědozpytníky - bez peněz do akademie nelez. Pročež evoluce vymyslela granty. Grant jsou finanční prostředky, které vám zpravidla nějaká instituce přidělí na váš výzkum. Když říkám, že granty vymyslela evoluce, tak jen proto, že to evoluci silně připomíná. Tu darwinovskou. Perte se a žerte se. Zvítězí jen ten nejsilnější nebo nejmazanější. Boj o granty je evoluce v praxi. V reálu to funguje tak, že o grant v dobré víře požádáte, dodáte patřičné podklady a pak čekáte, jak ta loterie dopadne. Někdy grant dostanete, ale většinou ne.

Musím se pochlubit, že jsem pár grantů obdržel i já. Největší byl na téma „Nebezpečí kontraevoluce“. Dodnes mě kolegové podezírají, že tento grant byl od CIA. Další slušně dotovaný grant byl na téma „Když se dva perou, evoluce se směje“. Následovaly další a další granty jako „Gen kontra degen“, „S evolucí nejdál dojdeš“, „Evoluce Jaromíra Soukupa“ nebo „Kdyby ty evoluce nebyly, tak už jsem dneska měl tři vily. U každé růžovou zahradu, chodil bych s rukama dozadu“. Roztomilý byl grant na cyklus přednášek pro děti na téma „Máme rádi evoluci, protože je chlupatá“. Měl jsem samozřejmě i neúspěchy. Pár grantových komisí mi pod čarou vzkázalo, že se na mně evidentně evoluce vyřádila a že peníze jsou potřeba na důležitější věci, především na ty, které zkoumají oni. Podle tohoto mustru by mě klidně mohli prohlásit za mimozemšťana, protože jsem podle nich úplně mimo. Ale totéž by mohli prohlásit i o parlamentu a navrch by klidně mohli přihodit mluvčího presidenta. Nicméně nezapomínejte, prosím, že zkoumání evoluce je seriózní věda. Nasazovat na evoluci je dětinské. Evoluci nelze odsuzovat. Maximálně si na ni můžete stěžovat na hlavním nádraží.

Omlouvám se. (Vytáhne z kapsy mobil, koukne na něj a zase ho dá zpátky do kapsy.) Pořád nic. Nevadí.

Kde jsme to skončili? A jo, druhým zlatým pravidlem je chaos kontra rovnováha.

Na jedné straně chaos, neuspořádanost, zmatek, anarchie a na druhé straně rovnováha, tedy nikoliv však uspořádanost. Dvě stránky jedné věci. Vlevo, vpravo, jin a jang, arm a beton. Už mě napadá jen Čuk a Gek, ale ti byli oba kladní, takže špatný příklad.

Teď jsem si vzpomněl na citát Alberta Einsteina, který se hodí: „Nevěřím, že Bůh hraje v kostky.“ Já bych k tomu dodal, že evoluce nejspíš ano. Když totiž hrací kostkou hodíte pětkrát, vyjde vám chaos. Třikrát jednička, jednou šestka a dvojka a žádná čtyřka, žádná pětka. Když tou samou kostkou hodíte stotisíckrát, zjistíte, že vám všechny hodnoty padnou takřka stejně. Rovnováha si vás najde, ale nejspíš vám přitom upadne ta házející ruka.

Navíc si musíte uvědomit, že pořád hovoříme o systému. Mluvíme sice o evoluci v jednotném čísle, ale evolucí jsou miliardy. Každý druh, poddruh, i každý balvan, tím myslím minerál, má svoji evoluci. Běží souběžně vedle sebe a tvoří chaos, který se ovšem vyrovnává. Každý má šanci. Dokonce i vy.

Z toho je jasné, že chaos není nepřítel. Každý rodič zná přísloví – bordel v bytě, šťastné dítě. Totální uspořádanost prostě evoluce neuznává. Miluje chaos, jen ho drží na uzdě. Vyrovnává. Dostává ho do průměru. Vzpomínáte? O víru průměrnosti jsme již hovořili. A vír průměrnosti, to je zákon, a zákon, vážení přátelé, zákon, to je Kolalokova limonáda. Každý to zná. Padouch nebo hrdina, my jsme jedna rodina. Na jedné straně je tak kladný hrdina, že mu snad ani nesmrděj nohy, a na druhé straně padouch, kterému nic vašeho není cizí. A oba se hodí pro ten samý byznys.

Některé věci fungují samovolně, víme o nich, ale jevit se nám mohou, jako že je někdo řídí. Typicky děti. Stále se rodí přibližně stejný počet chlapců a dívek, a přitom je jedno, jestli je to v Asii, Evropě, Africe nebo Americe. V jednotlivých rodinách se to samozřejmě neprojeví. Například božský Kája Gott má čtyři dcery jako květ, a naopak moderátor Kraus Jan zase čtyři syny jako buky. V globále ale platí rovnováha. Jako

když házíte mincí. Nakonec vám padne stejněkrát panna i orel. A u dětí je to samé. Rodí se stejně panny i panici.

Na základě výše řečeného je třeba zdůraznit, že evoluce neplánuje. Je to vývoj, který pádí stále do budoucna a pomocí víru průměrnosti a rovnováhy chaosu reaguje na jakoukoliv změnu situace, která se namane. Sice pomalu, ale jistě. Jeden z mých kolegů přišel s převratnou evoluční teorií zamrzlé puberty. Evoluční vývoj se zpomaluje, až zamrzne. Plasticita, schopnost adaptace, je omezena jako písek v přesýpacích hodinách. Ježkovy voči! To tedy objevil Ameriku. Co? Nebo v tomto případě spíš Antarktidu. Autor tím chtěl asi říct, že vývoj se zpomaluje, protože je omezen z mnoha biologických důvodů. Z fyzikálního hlediska bych tak skeptický nebyl. Změní-li se prostor, přesnější by bylo asi říct prostředí, a bude-li dostatek času, tak evoluce zareaguje. Buď rychleji a využije přitom něco ze svého už osvědčeného repertoáru, a nebo pomaleji a vymyslí něco nového. Představme si, že znečištění vzduchu bude tak velké, že se vzduch postupně stane nedýchatelným. V takovém případě může evoluce sáhnout třeba po fotosyntéze, kterou známe dnes u rostlin. Po světě tak budou běhat miliardy zelených Avatarů, kteří budou spotřebovávat oxid uhličitý a produkovat zdraví škodlivý kyslík. A nebo v jiném případě může přijít nečekaná evoluční novinka. Třeba v budoucnu budou lidé fungovat jako biologický jaderný reaktor. Energii nutnou k životu budou získávat štěpením jádra, a když onemocní nízkou radioaktivitou, tak je doktor pošle na léčení do nějakého úložiště jaderného odpadu. Na poukaz od Všeobecné zdravotní pojišťovny.

A konečně třetím zlatým pravidlem je pravidlo páru.

Odtud je pak odvozen název mojí teorie Párová evoluce. Ale ještě než se do ní vnoříme, musíme probrat pár odborných termínů.

Za a) dědičnost.

Už jsme si vysvětlili, že základním předpokladem evoluce je smrt, a aby měla smrt nějaký smysl, musí existovat dědičnost. Tedy schopnost získávat vlastnosti nebo predispozice k vlastnostem po rodičích. Příklad. Otec herec, syn herec. Otec vynikající herec,

(Ukazuje na sebe.)

syn vynikající herec. A protože existuje chaos, tak se bohužel nedědí jen to dobré. Dědičnost nepreferuje. Zdědíte talent stejně tak jako zhoubnou nemoc. Genetika má své zákony. Všichni si pamatují ze školy: zakladatel genetiky Gregor Mendel. Ten formuloval zákony dědičnosti na základě svých pokusů s hrachy. Geniální v každém ohledu. Epochální objev a zároveň skvělá a hlavně zdravá strava. Dva v jednom. No nekupte to.

Za zmínku stojí genetické inženýrství. Snaha upravit geny, vylepšit je. Dnes známe genetické potraviny, které mají být díky manipulaci odolnější proti plísním a mají mít větší výnosy. A představte si, že si budete moci v budoucnosti nechat geneticky upravit svoje potomky ještě dřív, než se vůbec narodí. Co se ovšem pak stane, když doktoři naprogramují vaše dítě třeba jako skvělého klavíristu? Těšilo by vás chodit pak na jeho koncerty? Měli byste z nich radost a měl by vůbec nějaké koncerty, když takových geneticky upravených klavíristů by po světě běhaly tuny? A co na to evoluce? Asi tušíte. Už jsme to před chvílkou probírali. Evoluce by nasadila vír průměrnosti. Respektive zafungoval

by. Takže nově by nejlepší geniální hráč musel hrát skvěle nejen oběma rukama, ale i nosem, ušima a kdoví čím ještě.

(Koukne směrem pod pás a jen rezignovaně mávne rukou.)

Tolik k dědičnosti. Za b) tu máme mutaci. Mutace je rychlá změna genotypu, což je soubor genetických informací. Ty určují, čím jsme.

Představte si novomanželský pár. Když novomanželka svému miláčkovvi třikrát připálí večeři, čtyřikrát ji přesolí a sedmkrát na ni rovnou zapomene, novomanžel zmutuje a naučí se vařit. Změní kvalitu, aby přežil.

Bohužel díky katastrofickým filmům mají mutace hodně špatnou pověst. Je nám neustále prezentováno nepřeborné množství mutantů, kteří decimují lidstvo ať už tím, že ho zotročují, nebo ho zahrnují do svého potravního řetězce. Tak trochu si za špatnou pověst může mutace ale i sama. V reálu je takřka vždy k horšímu a její celkový vliv na evoluci se obecně nepovažuje za nějak významný. Cokoliv může tisíckrát zmutovat, pořád je to jen to cokoliv. Jen trochu jiné. Vemte si třeba nejděsivější zbraň hromadného ničení. Lidský mozek. Vyvíjí se, nebo jde o nepřetržitou mutaci? Jsme Homo sapiens, nebo Homo mutant? Radši půjdeme dál. Molekule je dost výbušné téma, a to i když absentuje. Nebo hlavně když absentuje.

Máme tu za c) DNA. Deoxyribonukleová kyselina je nositelkou genetické informace.

(Promítne obrázek DNA - dvojité šroubovice.)

To, co dědíme a co občas může i zmutovat, je zapsáno v tomto. Jestli vám někdy připadá život složitý, tak tady máte

vysvětlení. Tohle rozplést je opravdový oříšek a na tenhle by nejspíš neměla ani Popelka, a ta je přitom na oříšky machr.

Takže nukleová kyselina. DNA vlastně není nic jiného než velmi dlouhý lineární řetězec nukleotidů, což jsou v podstatě špetka cukru, něco kyseliny a krapet báze, čili dusíkaté sloučeniny. Brnkačka. Pro evoluci je důležité, že tento koktejl je nositelem informace. A pro nás je důležité, že DNA je dvoušroubovice. Párová motanice.

A tím se konečně, přátelé, dostáváme ke zlatému hřebu večera, a sice k Párové evoluci.

Párová evoluce funguje na principu trojúhelníku párů.

(Promítně obrázek - Trojúhelník párů.)

Trojúhelník párů

1	1	1	1	1	1
2	3	4	5	6	7
	2	2	2	2	2
	3	4	5	6	7
		3	3	3	3
		4	5	6	7
			4	4	4
			5	6	7
				5	5
				6	7
					6
					7

Za čísla si samozřejmě můžeme doplnit, cokoliv potřebujeme, a trojúhelník párů pak zajistí porovnání všeho se vším a určí, co je nezbytné, co se může časem měnit a co může zmizet do nenávratna. Pro pochopení principu uvedenu příklad na fotbalových klubech.

(Promítně obrázek – Fotbalové kluby a čte.)

FOTBALOVÉ KLUBY

- 1. AC SPARTA PRAHA**
- 2. SK SLAVIE PRAHA**
- 3. BOHEMIANS PRAHA 1905**
- 4. FK DUKLA PRAHA**
- 5. FC VIKTORIA PLZEŇ**
- 6. FC BANÍK OSTRAVA**
- 7. FK TEPLICE**

Jednička je Sparta, dvojka Slavie, trojka Bohemians, čtyřka Dukla, pětka Plzeň, šestka Baník a sedmička Teplice. Vezmeme náhodně nějakého fotbalového fandu, který je srdcem na Letné a tudíž zarytý Spartán, a tabulku vyplníme.

(Promítne obrázek - Trojúhelník párů - fotbalové kluby.)

Trojúhelník párů

1	1	1	1	1	1
2	3	4	5	6	7

2	2	2	2	2
3	4	5	6	7

3	3	3	3
4	5	6	7

LEGENDA

1. SPARTA
2. SLAVIE
3. BOHEMIANS
4. DUKLA
5. PLZEŇ
6. BANÍK
7. TEPLICE

4	4	4
5	6	7

5	5
6	7

6
7

V první linii se porovnává, zda je Sparta lepší než Slavie, Sparta je lepší než Bohemians, Sparta je lepší než Dukla a tak dál. První řádek je tedy jasný. Vždy je lepší Sparta. To jsou ty čtverečky.

V druhé linii už Sparta není. Musí se rozhodovat mezi Slavii, číslo dva, a ostatními kluby. U spartana asi jasná volba. Kdokoliv, jen ne Slavie.

V třetí linii už není ani Sparta, ani Slavie. Je třeba rozhodnout, zda je lepší Bohemians, nebo Dukla, nebo Plzeň, nebo Baník, nebo Teplice. Zde se už nemůže rozhodovat jen srdcem, ale začne přihlížet i k dalším kritériím. Například podle sympatií k daným klubům, podle kvality jejich hráčů, podle minulých výsledků, účasti v pohárech, podle jména trenérů, vzdálenosti stadionu od bydliště, ceny permanentky, hereckých schopností na velkém vápně, podle počtu a kvality modelek, s kterými hráči chodí, značky a ceny vozů, s kterými jezdí, a v neposlední řadě podle originality jejich účesů.

Je-li trojúhelník párů vyplněn, dostaneme konečnou tabulku priorit.

(Promítně tabulku – Pořadí priorit.)

POŘADÍ PRIORIT

Priorita	Pořadí priorit
Sparta	6
Plzeň	4
Bohemians	4
Dukla	3
Baník	3
Teplice	1
Slavie	0

Vidíme, že podle fiktivního ortodoxního spartána má nejvíce bodů Sparta a že Slavie s nulou může klidně evolučně zaniknout. A kdyby se to opravdu stalo a všichni hráči Slavie se místo nohama začali živit rukama a ze stadionu Slavie se stala jedna velká vietnamská tržnice, pro našeho spartánského figuranta by to neznamenal nic. Maximálně by pár měsíců pařil.

Důležitá jsou evoluční pásma.

(Promítně obrázek - Evoluční pásma.)

EVOLUČNÍ PÁSMA

Priorita	Pořadí priorit
----------	----------------

A

Sparta	6
Plzeň	4
Bohemians	4
Dukla	3
Baník	3

B

Teplice	1
---------	---

C

Slavie	0
--------	---

To, co je v pásmu velké A s hodně body, se nemění, ve středním pásmu velké B se může měnit, například šlechtěním, a to, co má v pásmu velké C minimum bodů nebo je bez nich, může případně zmizet. Takhle lidi v průběhu evoluce přišli o hustou srst a nebo ocas. Ten by se mimochodem dneska docela hodil. Když máte třeba plné ruce, tak byste se s ním mohli v tramvaji držet tyče. Evoluce evidentně s tramvajemi nepočítala.

Abychom se víc přiblížili skutečné a ne sportovní evoluci, místo fotbalistů do trojúhelníku párů dosadíme pět smyslů, tedy zrak, sluch, čich, hmat a chuť.

(Promítně obrázek - Trojúhelník párů - smysly.)

Trojúhelník párů

Z	Z	Z	Z
S	Č	H	CH

S	S	S
Č	H	CH

LEGENDA

Z	ZRAK
S	SLUCH
Č	ČICH
H	HMAT
CH	CHUŤ

Č	Č
H	CH

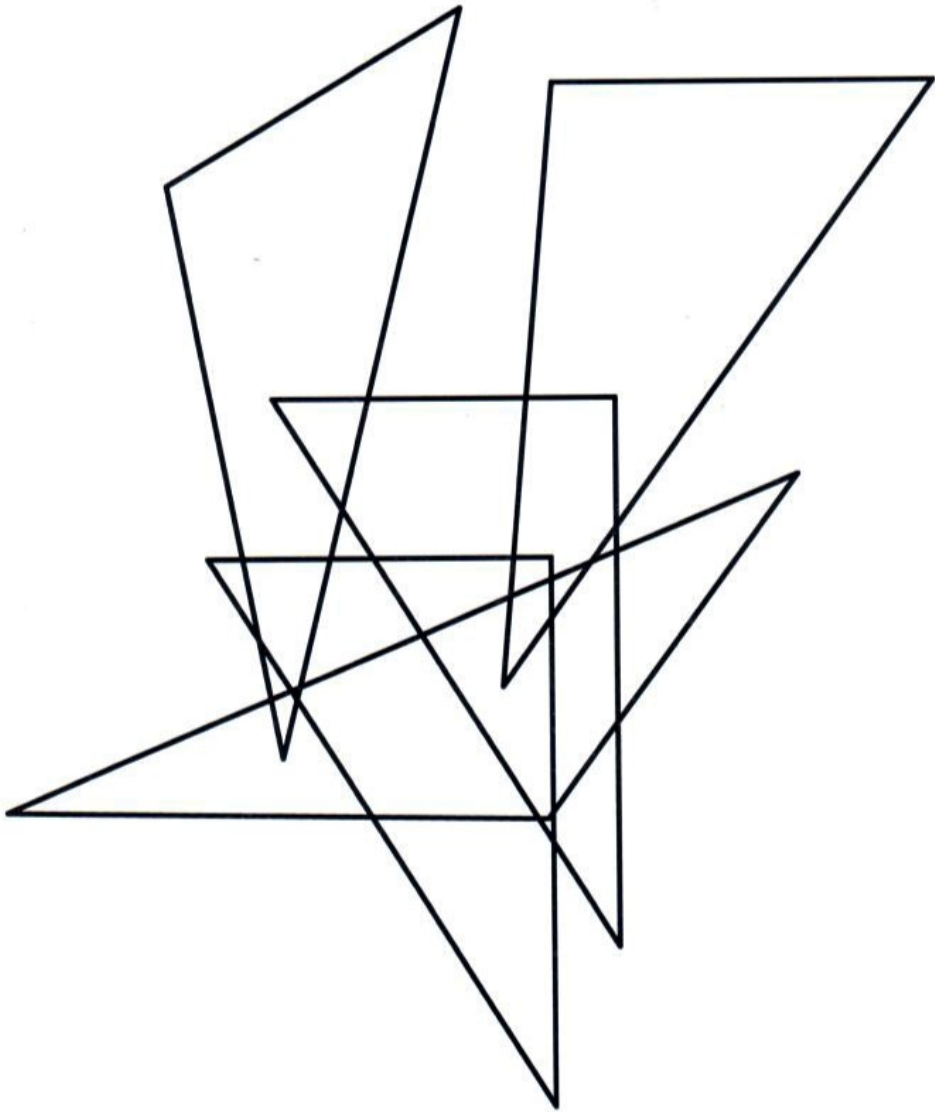
H
CH

Takže pokud místo spartana dáme třeba orla skalního, je jasné, že nejvíc kladných bodů bude mít zrak. Naopak pokud dosadíte do trojúhelníku jiného dravce a nejznámějšího zahradního prudila, jakým je krtek obecný, nejvíc bodů bude mít čich a sluch. Pod zemí by mu zrak bez dálkových světél nebyl moc platný.

Trojúhelník párů je tedy metoda, kterou evoluce tvoří. Na základě trojúhelníků párů vznikla nositelka informace DNA. Vzpomínáte, dvoušroubovice. Lidský genom obsahuje 3,1 miliardy bází, tedy párů. Takový trojúhelník by se nám sem ovšem nevešel a navíc by jeho čtení naši přednášku protáhlo o pár desetiletí.

Jeden trojúhelník párů znamená jeden druh. Orel, krtek nebo člověk. Trojúhelníky párů ovšem nestojí vedle sebe jako piva v lednici. V době, kdy se evoluce vařila, se tyto trojúhelníky různě prolínaly.

(Promítně obrázek - Prolínání trojúhelníků párů.)

Tohle není kubistické umělecké dílo, ale velmi zjednodušený pohled na prolínající se trojúhelníky párů. Ty se různě protínaly, přičemž současně neustále vyhodnocovaly ty dvojice, které se při tom míjely. Takhle tedy vznikl celý rostlinný a živočišný sortiment, který dnes máme na krámě. Někdy byly změny razantní a někdy šlo jen o větvení. Příkladem můžeme být my. Náš společný opičí předek žil na stromech. V určitý evoluční moment se od sebe oddělily dvě větve. Jedna zůstala věrná svému opičímu životu, pořád žije na stromech a dál se cpe banány. Druhá, člověčí větev, slezla ze stromů a začala chodit pouze po zadních končetinách, aby tak na ty banány mohla stát ve frontě. To nám to do sebe zapadá, co?

Celkově se dá říci, že křížení trojúhelníků párů bylo z počátku velmi intenzivní, evoluce probíhala překotně, neváhal bych použít termín velký evoluční třesk. S úbytkem prostoru, rozumějme životního prostoru, se evoluce zpomalovala a dnes v podstatě funguje jen na bázi mutací nebo šlechtění. Ovšem, nikdy neříkejte nikdy.

(Opět vytáhne z kapsy mobil, koukne na něj a zase ho dá zpátky do kapsy.) Znovu se vám omlouvám, vážení přátelé. Čekám hovor ze Švédska. Není přece možné, že by takový úžasný objev mohl Nobelův výbor vůbec přehlédnout, že?

Dobrá. Ještě pár poznámek k odlišnosti člověka od zbytku světa a nejspíš i vesmíru. Člověk se od zvířat liší například tím, že se o mláďata stará, i když jimi dávno nejsou. Někdy i proti jejich vůli a někdy naopak proti vůli svojí. Děti jsou prostě děti, i když je jim už třeba sedmdesát. Pořád je jejich devadesátiletí rodiče mají v merku a pořád za ně utrácejí svůj důchod. Dalším markantem člověka je jeho schopnost učit se a na základě toho se zdokonalovat. Jenže i toto má

svůj rub a líc. Člověk se totiž učí z chyb, ale současně je chybami nepoučitelný. Křiklavým příkladem jsou války. Toto tvrzení bych si dovolil dokumentovat citátem jedné velmi známé a významné osobnosti, Hurvínka.

(Promítně obrázek Hurvínka.)

V jedné hře říká asi toto: „Když vytrhnete z učebnice dějepisu všechny války, tak vám v ní zbude pět listů.“ Ve světle toho se bohužel člověk jeví jako jedna ze slepých cest evoluce, protože už dnes je schopen sám sebe vyhubit. A co teprve až přijdou terminátoři, že? Ale nejde jen o války jako extrém. Člověk dělá opakovaně i řadu dalších chyb a nepoučí se z nich. Jsou tací, co se ožení třikrát, čtyřikrát i pětkrát. Americká herečka Elizabeth Taylorová byla vdaná dokonce osmkrát. Proti chybám nejsme zkrátka nikdo imunní. I já jsem tu chybu udělal. Oženil jsem se. Tedy abychom si správně rozuměli. Chybou nebyl přímo ten fakt manželství, protože moje žena je anděl. Milá, krásná, chytrá, vtipná a navíc samaritánka. Pere mi a skvěle vaří. Chybička je v tom, že moje paní je také vědkyně, a k tomu ve stejném oboru. Evoluci. Správně tušíte. Zatímco ona zůstala konzervativně na pozici evolučního biologa, já jsem přestoupil na víru evolučního fyzika, a to občas vyvolává v naší domácnosti odborné diskuze italského typu. Časem už nás začali mít sousedi docela dost a dávali nám to najevo hlučným bubnováním na stěny ze všech myslitelných směrů. Nakonec jsme s manželkou museli nutně najít nějaké řešení. Udělali jsme společně analýzu problému, následně jeho syntézu a nakonec analýzu syntézy a došli k žádanému výsledku. Stěny našeho bytu jsou prostě moc tenké. Změnili jsme tedy taktiku a začali jsme se spolu hádat pomocí živých obrazů. Předvedu.

Já: Moje všechny odborné závěry jsou relevantní.

(Předvede pár sekund živý obraz.)

Manželka: To tedy ani náhodou.

(Postaví se oproti své pozici a předvede pár sekund živý obraz.)

Já: Moje poznatky jsou vědecky doložitelné a statisticky opodstatněné.

(Vrátí se na svoji původní pozici a předvede pár sekund živý obraz.)

Manželka: Jsou pro kočku!

(Postaví se oproti své pozici a předvede pár sekund živý obraz.)

Já: Tos přehnala!

(Vrátí se na svoji původní pozici a předvede pár sekund živý obraz.)

Manželka: Jen se neposer!

(Přidřepne, ale hned toho nechá a vrátí se na svoji původní pozici.)

A tak podobně. Výhodou takovéto hádky je, že sousedi neslyší nic, a to ani když mají na stěně hrnec velké ráže. A navíc vám garantuji, že po pár živých obrazech se už smíchy neudržíte a je po hádce. Kolikrát si už ani nevzpomeneme, o

čem vlastně ta hádka původně byla. Tuto metodu doporučuji i při výchově dětí. Ty se rády zapojí a kolikrát vám předvedou doslova neuvěřitelný živý obraz. Často i zkázy.

Z toho všeho plyne, že člověk dokáže nejen tvořit, ale se stejným zaujetím i bořit. Žijeme tak v začarovaném kruhu, či spíše spirále. Nerad bych končil tak pesimisticky. Musíme se prostě smířit s tím, že jsme objekty evoluce a že fyzika na nás působí v prostoru a čase. Gravitace nás táhne dolů, magnetismus nás tahá z místa na místo, tlak vzduchu nás tlačí k zemi. Nezbyvá než se s tím smířit a prostě si tu svojí účast, nebo chcete-li část evoluce, jak se patří užívat. Jinak se z toho zblázníte, zblázníte, zblázníte. Jako doktor Chocholoušek. Vzpomínáte na tarasnici, kterou jeden z jeho pacientů zničil tři sanitní vozy?

(Postaví se a ruce drží tak, jako by měl tu tarasnici.)

Já vám dám Koudelku!

(Z reproduktoru se ozve výstřel z tarasnice.)

Já vám zapálím Koudelku!

(Znovu se ozve výstřel z tarasnice.)

Chtěli byste takhle skončit? Jediným lékem je brát všechno s nadhledem a humorem. Jak kdysi řekl doktor Plzák: Jestli je vám žena nevěrná, tak si prostě řekněte, nevzal jsem si žádnou odloženinku, a nebo to vyřešte po neandrtálsku. Ulovte si jinou. V rámci genderové korektnosti uvádím i opačnou variantu. Nelíbí se vám váš muž? Neudržujte oheň, přestaňte žvýkat kůže, nevybírejte mu blechy. Stopro přestane chlastat medovinu a vyrazí na mamuty. Tohle se

prostě nemění. To máme v DNA.

Neodpustím si ještě dvě malé odbočky. V odborné literatuře se můžete setkat s pojmem kulturní evoluce. V podstatě jde o získávání určitých vzorců chování nikoliv děděním, ale učením, pozorováním, kopírováním, opisováním, chcete-li opičením se, a to jak v pozitivním, tak negativním směru. Ještě dneska mně naskakuje husí kůže, když si vzpomenu, jak jsem se ze dne na den ocitl z univerzitního prostředí na dobrovolně nedobrovolné povinné vojně. Kulturní šok jako prase. Celý rok za mě v uvozovkách myslel můj velitel, používal jsem slovník páté až šesté cenové skupiny a všechno jsem jedl jen lžící. Čtvrt roku mi pak v civilu trvalo, než mi zase připadalo normální jíst příborem. Ale nakonec jsem se dokázal opět vrátit do civilizace. Kulturně jsem se adaptoval. Kulturní evoluce prostě u lidí hraje nezanedbatelnou úlohu. Mezi námi kultura vůbec. Věřte mi, dost toho o tom vím.

Druhá odbočka se týká evolučního programování a umělé inteligence.

(Promítne obrázek robota.)

Robotů. Biologové definují evoluci jako schopnost reprodukce, proměnlivosti a dědičnosti. Takže až se stroje budou samy vyrábět, přitom stále vylepšovat a poučovat z minulých poruch, tak budeme mít jako lidstvo problém, protože se staneme zastaralými modely, které mají velkou spotřebu, poruchovost, nepředvídatelné chování a plno zbytečných řečí. Jako vědec varuji! Při vytváření umělé inteligence bychom měli především používat tu svojí. Neumělou.

Abych nezapomněl. Na začátku jsem se zmínil o geniálním fyzikovi Albertu Einsteinovi.

(Promítne jeho fotku s vyplazeným jazykem.)

Jeho nesporný přínos v podobě teorie relativity ocení zejména budoucí evoluční vědci. Tak moc svoji dobu tento génus předběhl. Jde mi o takzvaný paradox dvojčat. Představte si, že jeden sourozenec odletí ve velmi rychlé raketě do vesmíru a druhý zůstane na Zemi. Po návratu bude sourozenec kosmonaut stále mladík, zatímco ten na Zemi bude šedivý, shrbený a se zubní protézou, která drží jen díky fixačnímu krému. Vzpomínáte na mého kolegu, který po parlamentu chtěl nesmrtelnost? Einstein ji objevil, i když jen relativní. Budoucí evoluční vědec prostě sedne do rakety a poletí, no řekněme směrem k Alfě Centauri, po půl roce se otočí do protisměru a vrátí se zpět, takže zestárne jen o jeden rok, zatímco na Zemi jich uběhne sto. Vědec provede terénní výzkum, nasbírá vzorky, pozdraví se s pravnučky, doplní v raketě vodu a knihovnu a frnk zase na rok do vesmíru. Když se takhle za svůj život otočí dvacetkrát, uvidí evoluci za dva tisíce let. A pokud by letěl rychlostí světla, tak mohou být skoky na Zemi třeba i tisíc let. A proto je pro nás, evoluční fyziky, Albert Einstein nejen obrovský vizionář, ale především evolucionář.

Takže resumé. Shrnutí. Jedno příslovím nám praví, že opakování je matkou moudrosti. Přiznám se, že toto přísloví moc nechápu. Mám kamaráda, který na obecní škole opakoval několikrát, a moc mu to nepomohlo. Nakonec se vyučil zedníkem a dneska mu můžeme my, pracující inteligenti, jen závidět. Takže matkou moudrosti je spíš snaha vstřebávat nové a nové poznatky. Z dnešní přednášky si tedy zapamatujte: Prvotní je vír průměrnosti. I kdybyste se drželi

oběma rukama sebevíc jeho okraje, stejně vás nakonec stáhne do průměru. Naučili jsme se, že vír průměrnosti nás vláčí prostorem a časem, které jsou pro evoluci důležitější než peníze i konexe. Víme, že evoluce funguje na bázi rovnovážného chaosu. A nakonec jsme došli k poznání, že evoluce pracuje na principu trojúhelníků párů. Ty na jednu stranu vybírají to nejlepší, ale zároveň brání tomu, abychom měli to nejlepší ve všech ohledech, takže se z nás ani při nejlepší vůli nemohou stát supermuži a superženy. Nelze mít současně zrak jako orel, čich jako pes, sluch jako netopýr, chuť jako zmlsaná domácí kočka a hmat jako kapesní zloděj.

Vážený přítel, mohli bychom si zde o evoluci spolu vyprávět klidně ještě hodiny, dny, měsíce, roky, ale jak se říká, dobrého poskrovnu. Cílem mojí dnešní přednášky bylo informovat vás o nejnovější evoluční teorii, zapálit vás pro vědu a vybrat vstupné. Všechno se podařilo. Věřím, že vás dnešní večer obohatil, jelikož jste za neuvěřitelně krátký časový okamžik načerpali víc informací než z tisícovky epizod kteréhokoliv nekonečného televizního seriálu. Věřte, že moje nová epochální teorie Párové evoluce je největší bomba od objevení Viagry, která do evolučního procesu vrátila mnoho zkušených samců.

(Zazvoní mobil. Profesor se na něj podívá a radostně vykřikne.)

Ne! Ano! To je neuvěřitelné! Přítel, to je švédská volačka.

(Zvedne telefon.)

Yes. Kdo? Totiž Who? Nobel committee? Stockholm? Yes, I am Naštorc. No! Ne na šrot. Naštorc. I am profesor N. A. Štorc. I

understand. Úplně všemu. Selbstverständlich. Thank you!
Thank you! Hodně thank you!

(Zavěsí.)

Omluvte mě, drazí přátelé. Musím běžet. Východ jistě najdete sami. Mějte se fajn. Já mám nobelovku!!! Za fyziku! Mám jí! To je boží!

(Vyběhne z jeviště a z portálu je slyšet jeho volání.)

Už je to tady! Už je to tady! Stockholm už je tady! Já su tak šťastné!

(Opět vyběhne na jeviště, ale už není v bílém plášti, ale v taláru, na hlavě čtyřhrannou čapku, a s pouzdrém na diplom v ruce a mává - děkovačka).

(Konec.)